

การประยุกต์ใช้หลักกุศลกรรมบถ 10 ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว
ของเยาวชนในชุมชนหมู่บ้านบุสม ตำบลบุสม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย^{*}
An Application of the Principle of the Tenfold Wholesome Courses
of Action for Reducing the Youths' Aggressive Behavior in the
Community of Buhome Village, Buhome Sub-district,
Chiang Khan District, Loei Province

พระดำรงค์ สุ่มงคโล (อธิสมงคโล)

Phra Damrong Sumungkalo (Atisumongkol)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nong Khai Campus, Thailand

E-mail: phradamrong29@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักกุศลกรรมบถ 10 ในคัมภีร์พระไตรปิฎกทางพระพุทธศาสนาเถรวาท 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความก้าวร้าวของเยาวชนในหมู่บ้านบุสม ตำบลบุสม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และ 3) การประยุกต์ใช้หลักกุศลกรรมบถ 10 ในการลดความก้าวร้าวของเยาวชนในหมู่บ้านบุสม ตำบลบุสม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยพรรณนาวิธี

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสัมภาษณ์ข้อมูลของพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป และเยาวชนในหมู่บ้านบุสม ตำบลบุสม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายกรรม ด้านวจีกรรม ด้านมโนกรรม จะเห็นได้ว่าทุกคนนั้นมีความเข้าใจและการศึกษาในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา คือ หลักกุศลกรรมบถ 10 แตกต่างกันไป

^{*}ได้รับบทความ: 19 พฤษภาคม 2565; แก้ไขบทความ: 4 สิงหาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 30 สิงหาคม 2565

Received: May 19, 2022; Revised: August 4, 2022; Accepted: August 30, 2022

2. สภาพปัญหา พบว่า ด้านครอบครัวความเป็นอยู่ ด้านชุมชน ด้านสังคม และด้านสภาพแวดล้อมในพื้นที่ และเยาวชนชุมชนบ้านบุษมี แนวทางการประพฤติปฏิบัติในการหาวิธีแก้ปัญหาหรือการละเว้นการทำให้บาปในแนวคิดของตน ซึ่งก็มีส่วนน้อยในกลุ่มเยาวชนที่จะรู้จักหลักกุศลกรรมบถ 10 ส่วนมากจะรู้ในเรื่องของการรักษาศีล 5 บางส่วนก็นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้ในการรู้จักให้อภัย

3. การประยุกต์ใช้หลักกุศลกรรมบถ 10 พบว่า ใช้หลักธรรมพุทธศาสนาเข้ามาช่วย คือการเมตตา รักใคร่ปรองดองกันแบบครอบครัว ประพฤติปฏิบัติจิตใจตนห่างไกลจากความชั่วร้าย จงเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีความมุ่งร้ายต่อกัน ก็จะทำให้เรามีความสุข

คำสำคัญ: การประยุกต์; กุศลกรรมบถ 10; พฤติกรรม; เยาวชน

Abstract

The purposes of this research are; 1) to study the Tenfold Wholesome Course of Action in Tipitaka scripture in Theravada Buddhism 2) to study the present situation of problems related with the youths' aggressive behaviors in the Buhom community of the village ,Buhom Sub-district, Chiang Kan District, Loei Province and 3) to apply the Tenfold Wholesome Courses of Action in reducing the youths' aggressive behaviors of Buhom Village, Buhom Sub-district, Chaing Kan District, Loei Province. This research is the qualitative research by collecting the data from the documents and interviewing the key informants and to analyze the data by using the descriptive analysis.

The result was as follows:

1. The results of research are found that to interview the data of the Sangha, community, general people and youths in the Buhom village, Buhom Sub-district, Chiang Kan District, Loei Province in three aspects, that is, physical, verbal and spiritual action can be seen that everybody can understand and study the Buddhist doctrine, that is, the Tenfold Wholesome Courses of Action in differently.

2. Due to various situations of problems such as aspect of family, community, society and environment and the youths in the Buhom village, it must have the way of practice in searching for the way of solving the problems or abstaining from the evil in one's thought that has the less thought in the youths' group who knows the principle of the Tenfold Wholesome Courses of Action. Most of them only knows how to preserve the Five Precepts.

3. Some apply the principle of the Buddhist teaching for use for excuse and apply the Buddhist teaching for assistance, that is, the principle of loving-kindness for creating the harmony just like the family model and to keep their own mind from the evil. So they must not have the revenge and to have the bad intention for each other and then it must make us happy.

Keywords: Application; the Tenfold Wholesome Courses of Action; behavior; youths

1. บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีหลักธรรมคำสอนในการนำมาประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีและมีแนวทางการปฏิบัติหลายอย่าง เช่น หลักกุศลกรรมบถ 10 เป็นต้น (พระธรรมโกศาจารย์, 2554, หน้า 113) กุศลกรรมบถ 10 ประการนั้น เป็นความดีทั้งหมด จะเห็นได้ว่า พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงตลอด 45 พรรษา มีความละเอียดลึกซึ้ง เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ผู้ที่ได้ ศึกษาและมีความเข้าใจไปตามลำดับอย่างแท้จริง เพราะทุกส่วนของคำสอนที่พระองค์ทรงแสดงนั้น เป็นเครื่องเตือนเพื่อความเป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิต เพื่อความประพฤติที่ดีงามทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจขณะที่มีความประพฤติที่เรียบร้อยดีงาม งดเว้นจากทุจริตประการต่างๆ ไม่ทำบาป อกุศลกรรมบถ 10 ประการ มีการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม เป็นต้น ตั้งจิตไว้ชอบในกุศลกรรมบถ 10 ประการ มีการงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ (พระอธิการประมวล อธิปญโญ (จันทระประทีป), 2563, หน้า 32-44) ความสำคัญของหลักกุศลกรรมบถ โดยความหมายหลักกุศลกรรมบถนั้นคือ หลักของศีลสิกขาส่วนหนึ่ง ถือว่ามีความสำคัญมากต่อการพัฒนามนุษย์ในปัจจุบัน เพราะว่าเป็นหลักช่วยให้มนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาแล้วอาศัยอยู่ในสังคมนี้ได้ได้อย่างเป็นสุข สามารถช่วยลดปัญหาของประเทศชาติได้จำนวนมาก ตลอดจนเป็นเหตุให้โลกนี้ได้รับความสงบสุขเพราะว่า ในหลักของกุศลกรรมบถ 10 ประการนั้น ครอบคลุมการพัฒนามนุษย์ให้ดีทั้ง 3 ทวาร คือ กาย วาจา และใจ เมื่อมนุษย์ได้พัฒนาทั้งกาย วาจา และใจ ไปในทางที่เป็นกุศลคือดีได้แล้ว ย่อมเป็นอุปการะต่อการใช้ชีวิตในสังคมอันดับแรก ย่อมเป็นการทำให้ตนเป็นคนดี พร้อมทั้งยังปฏิบัติต่อบรรพชนด้วยความดี เมื่อทุกคนเป็นคนดีประพฤติปฏิบัติดีต่อกันเป็นจำนวนมาก สังคมที่อยู่ก็เป็นสังคมของคนดี สังคมของคนดีหลายๆ สังคมรวมกันใหญ่ขึ้นเป็นระดับประเทศ ประเทศก็กลายเป็นประเทศที่มีประชากรเป็นคนดี เมื่อแต่ละประเทศมีแต่ประชากรที่เป็นคนดีมีศีลธรรม โลกใบนี้ย่อมเต็มไปด้วยคนดี

บ้านบูน และ Wikimapia (ม.ป.ป., หน้า 1) บ้านบูน หมู่ที่ 1 ตำบลบูน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นหมู่บ้านทำการเกษตร ปลูกไม้ผลเป็นหลัก ปลูกพืชหมุนเวียนตามโครงการพระราชดำรินในช่วงที่แม่น้ำโขงลดลง เช่น การปลูกมะเขือ พริก ถั่วดำ ถั่วลิสง มีรายได้ตลอดปี ทำเศรษฐกิจพอเพียง (เหลือกินนำไปขาย) มีตลาดกลาง สถาบันการเงินของหมู่บ้าน สนับสนุนโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและ

สหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สาขาเชียงคาน พื้นที่ชุมชนหมู่บ้านบุดมและชุมชนแห่งการแก้ปัญหาหลายพื้นที่ด้วยกัน การแก้ปัญหาในชุมชนจะมุ่งสู่ความเป็นชุมชนวิถีพุทธ นำหลักธรรมพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน อาทิเช่น หมู่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นพื้นที่ ที่จะทำการวิจัย ซึ่งเป็นตัวอย่างชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเอง ได้มีการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการจัดทำแผนแก้ปัญหาชุมชนเป็นไปอย่างระบบ มีกระบวนการจัดทำแผนชุมชน และได้รับการนำไปใช้ประโยชน์จากส่วนท้องถิ่น มีการรวบรวมข้อมูลระดับชุมชน การวิเคราะห์ การจัดทำแผนระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และการสรุปอย่างเป็นระบบ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (ม.ป.ป., หน้า 2) สภาพปัญหาเยาวชนในปัจจุบัน สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนขณะนี้กำลังเผชิญกับความเสี่ยงมากมาย อันเกิดจากสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม อันตรายที่ล้อมรอบตัวเด็ก เด็กและเยาวชนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามกอนาจาร เสพยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในแหล่งมั่วสุม และอื่นๆ จนพฤติกรรมเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตร่วมสมัยของเด็กและเยาวชนที่เติบโตขึ้นทุกวัน ในโครงการศึกษาวิจัยศักยภาพท้องถิ่น ในการพัฒนาและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผู้วิจัยพบว่าประเด็นการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมก้าวร้าวในชุมชน ยังขาดความเชื่อมโยงในการนำหลักธรรมพุทธศาสนาไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาชุมชนอย่างจริงจัง จึงมีความสนใจที่จะถ่ายทอดและนำเสนอการแก้ปัญหาในชุมชนว่าจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างไร และค้นหารูปแบบหรือแนวทางแก้ไขใน กิจกรรมที่จะให้ชุมชนนำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาใช้ได้จริง เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แบบในการแก้ปัญหาและส่งเสริมวิถีชีวิตให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหามาในชุมชนได้อย่างแท้จริง จากชั้นพื้นฐานไปถึงขั้นสูงสุด ในมิติและองค์ความรู้ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักคุณธรรมบด 10 ในคัมภีร์พระไตรปิฎกทางพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความก้าวร้าวของเยาวชนในหมู่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย
3. เพื่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบด 10 ในการลดพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในหมู่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูล

เอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยพรรณนาวิธี

ผู้ให้ข้อมูล ถือเป็นข้อมูลหลักสำหรับการศึกษา เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือคนในหมู่บ้านบุดม ที่เข้าร่วมการให้ข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเป็นการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์ชุมชนในหมู่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดยแบ่งตามลำดับ เพื่อที่จะให้ทราบผลของการวิจัยและตอบคำถามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ตรงตามประเด็น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยใช้วิธีแบบเจาะจง (Purposive Select) กลุ่มเป้าหมายมีดังนี้ 1) พระสังฆาธิการ 2) ผู้นำชุมชน 3) ประชาชนทั่วไป 4) เยาวชนเลือกกลุ่มผู้ที่ศึกษามาเป็นตัวแทน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีวิธีการออกเอกสารขออนุญาตในการขอข้อมูลสอบถามถึงพฤติกรรมความเป็นอยู่ของหมู่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยและศึกษาเรื่องความรู้สึกต่อนโยบายหลักยุทธศาสตร์ 10 ทั้งด้านบวกและด้านลบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ และลักษณะของเครื่องมือมีกล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม และเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ใช้วิธีสร้างชุดคำถาม เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งจะสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นแบบอย่างที่น่าหลักธรรมพระพุทธศาสนาใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ในชุมชนหมู่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ โดยสร้างชุดคำถามเพื่อหาข้อมูลในเรื่องพฤติกรรมและแนวคิด ทศนคติแนวทางรูปแบบการใช้หลักธรรม ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกบุคคลที่จะมาทำการสัมภาษณ์เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยรวบรวมแบบสอบถามที่นำไปสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมี 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลตอนที่ 2 ข้อมูลสัมภาษณ์การประยุกต์ใช้หลักยุทธศาสตร์ 10 ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ตอนที่ 3 ข้อมูลสัมภาษณ์ด้านกายกรรม ตอนที่ 4 ข้อมูลสัมภาษณ์ด้านจริกรรม ตอนที่ 5 ข้อมูลสัมภาษณ์ด้านนวัตกรรมรวม 5 ตอน มีทั้งหมด 15 ข้อ แบ่งเป็น 25 ชุด เป็นข้อมูลเพื่อมาตรวจสอบและดำเนินการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คือการลงพื้นที่คือ บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และนำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์งานวิจัย 1) วิเคราะห์หลักยุทธศาสตร์ 10 ในคัมภีร์พระไตรปิฎกทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ว่ามีความเป็นมาและความสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ 2) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาความก้าวร้าวของเยาวชนในหมู่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ว่าควรนำหลักธรรมไปใช้แก้ปัญหาพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนให้เกิดผลในการวิจัย 3) วิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักยุทธศาสตร์ 10 ในการลดความก้าวร้าวของเยาวชนใน

หมู่บ้านบุชม ตำบลบุชม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย ว่าเกิดประโยชน์และเป็นแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อสามารถนำไปต่อยอดในการดำเนินชีวิตต่อไป

4. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องกุศลกรรมบถในพระพุทธศาสนา ทำให้ทราบว่า กุศลกรรมบถนั้นคืออะไร ซึ่งคำว่า กุศลนั้น เป็นสภาวะที่เกิดขึ้นในจิตใจและมีผลต่อบุคลิกภาพและแสดงผลนั้นออกมาจากภายนอก กล่าวคือ เมื่อเราสร้างกุศลใดๆ ก็ตาม สิ่งแรกที่เราสัมผัสคือความสบายใจความรู้สึกดังกล่าวเป็นสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยตนเอง โดยมีใจเป็นต้นและโดยตามความหมายนั้น กุศลแปลตามศัพท์ว่า ฉลาด ชำนาญ สบาย เกื้อกูล ดีงาม เป็นบุญ ส่วนคำว่า กรรมบถ แปลว่า ทางแห่งกรรม หมายถึง ทางนำสัตว์ให้ไปสู่สุคติ และทุกดีเป็นหลักธรรม ที่มุ่งแสดงให้เห็นถึงวิธีสร้างกรรมหรือความประพฤติที่จัดเป็นกรรมทั้งที่เป็นกรรมชั่วและกรรมดี ดังนั้น คำว่า กุศลกรรมบถ จึงแปลว่าทางแห่งความดีอันเป็นทางนำไปสู่ความเจริญหรือสุคติ กุศลกรรมบถสามารถ นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเคยชินในชีวิตประจำวันได้โดยใช้หลักการ ปฏิบัติอย่างเป็นประจำ ต่อเนื่องจนเป็นนิสัย หรือแม้เพียงกระทำเพียงครั้งเดียวแต่ระลึกนึกถึงความดี ที่กระทำนั้นๆ อยู่เสมอๆ เป็นเหตุให้เกิดความสุขในปัจจุบันและเป็นผลส่งผลให้เกิดในภพภูมิสุคติในภพ หน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักของ กรรมให้ผลตามลำดับคือ อานิสงส์กรรม ซึ่งเป็นจุดเด่นของวิทยานิพนธ์ เล่มนี้และสามารถเป็นแนวทาง พัฒนาชีวิตให้มีความสุขในปัจจุบันและอนาคต โดยกุศลกรรมบถนั้น สามารถพัฒนาชีวิตได้ 3 ระดับคือใน ระดับต้นคือ ปัจจุบันในขณะที่มีชีวิตอยู่ ระดับกลาง คือหลังจากสิ้นชีวิตและไปสู่ภพภูมิที่ดี และระดับสุดคือ เป็นปัจจัยให้ถึงการดับทุกข์คือพระนิพพาน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา

สภาพปัญหาที่มีในเยาวชนบ้านบุชมนั้น ส่วนมากมาจากสาเหตุการขาดความเข้าใจในหลักธรรม คือ หลักกุศลกรรมบถ 10 ทั้ง 3 ด้าน คือ กาย เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือเบียดเบียนชีวิตกัน เว้นจากการ ลักทรัพย์หรือถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมยให้ เคารพในกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของ ผู้อื่น เว้นจากการประพฤติดีกในกาม ส่วนวาจา เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการ พูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อเหลวไหลไม่ได้เรื่อง และใจเว้นจากการคิดโลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็น ของตน เว้นจากการคิดพยาบาทปองร้ายผู้อื่น เห็นตามชอบคลองธรรม เช่น เห็นว่า ด้วยทำดีต้องได้ดีทำ ชั่วต้องได้ชั่วนั้นเอง ทำให้เยาวชนนั้นมีพฤติกรรมก้าวร้าวในครอบครัว ชุมชนและสังคม ไม่เชื่อฟังคำสอน ของพ่อแม่ เป็นคนดื้อรั้น ไม่มีความสำรวมเรียบร้อย ไม่เคารพพ่อแม่ หรือครูอาจารย์เพราะสาเหตุขาดการ ดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว เช่น ครอบครัว เพื่อน ครู และชุมชนสังคม จึงเป็นปัญหาในกลุ่มเยาวชน บ้านบุชม ตำบลบุชม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลยในปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นส่วนมากจะเป็นตัวบุคคล เพราะคนเราล้วนต่างกันสภาพ กาย จิตใจต่างกัน หากเยาวชนมีการศึกษาในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธ ศาสนาให้เข้าใจแจ่มแจ้งแล้ว ก็จะสามารถนำหลักธรรมนั้นมาดำเนินใช้ในชีวิตประจำวันได้ และช่วยในการ

ลดพฤติกรรมที่ไม่ดีกับครอบครัว เพื่อน ชุมชนและสังคม จากสภาพปัญหาของเยาวชนบ้านบุษมนั้นพบว่า เยาวชนนั้นยังขาดการดูแลที่จริงจังและขาดจริยธรรมที่มีในหลักคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท หากเรานำหลักธรรมเข้ามาช่วยในการดำเนินชีวิตและเสริมในด้านชุมชนวิถีพุทธ ก็จะช่วยลดสภาพปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีความสุข ทั้งตนเองและชุมชนในสังคม และแนวทางวิธีแก้สภาพปัญหาเยาวชนในส่วนของเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ล้วนมีวิธีการแตกต่างกันไป แต่ผู้วิจัยก็ยังให้ความสำคัญกับพุทธวิธี เพราะหลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธนั้นมีมากมายหลากหลาย ในการนำมาใช้การแก้ปัญหาต่างๆ ให้เกิดความสงบสุขทั้งบุคคล ชุมชนและสังคมในด้านการดำเนินชีวิต

จากข้อมูลของพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป และเยาวชนในหมู่บ้านบุษม ตำบลบุษม อำเภอยะรัง จังหวัดเลย พบว่าทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายกรรม ด้านวจีกรรม ด้านมโนกรรม จะเห็นได้ว่าทุกคนนั้นมีความเข้าใจและการศึกษาในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา คือ หลักกุศลกรรมบถ 10 แตกต่างกันไป เนื่องด้วยสภาพปัญหาทางด้านต่างๆ เช่น ด้านครอบครัวความเป็นอยู่ ด้านชุมชน ด้านสังคม และด้านสภาพแวดล้อมในพื้นที่ แต่ทุกคนในชุมชนบ้านบุษมก็มีในบางส่วนที่พอเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ใช้ดำเนินชีวิตประจำคือ การรักษาศีล 5 เข้าวัดทุกวันพระ เพราะชุมชนบ้านบุษมนั้นเป็นชาวสวน ชาวไร่โดยส่วนมาก จึงมีเวลาที่ต้องจำกัดในการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในทำนองคลองธรรม และหลักกุศลกรรมบถ 10 ก็เป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถช่วยในด้านของกาย วาจา จิตใจที่เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตประจำวันให้ดีขึ้นของคนในชุมชนหมู่บ้านบุษมสืบต่อไป

เยาวชนชุมชนบ้านบุษมมีแนวทางการประพฤติปฏิบัติในการหาวิธีแก้ปัญหาหรือการละเว้นการทำบาปในแนวคิดของตน ซึ่งก็มีส่วนน้อยในกลุ่มเยาวชนที่ที่จะรู้จักหลักกุศลกรรมบถ 10 ส่วนมากจะรู้ในเรื่องของการรักษาศีล 5 เพราะไม่ค่อยได้ศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้เข้าใจอย่างจริงจัง แต่ก็มี การเข้าวัดรักษาศีลธรรมพัฒนาตัวเองให้เป็นที่รักของครอบครัวและชุมชนสังคม มีความระมัดระวังในการพูดจากับครอบครัวและคนอื่นและไม่กล่าวร้ายคนอื่น รู้สิ่งใดจริงพูดสิ่งนั้น ไม่รู้บอกไม่รู้ ไม่เห็นบอกไม่เห็น จึงจะมีความจริงในการพูดจา ในส่วนนี้เยาวชนก็จะเน้นไปทางการรักษาศีล 5 เหมือนกันส่วนมาก บางส่วนก็นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้ในการรู้จักให้อภัย ใช้หลักธรรมพุทธศาสนาช่วย คือ การเมตตา รักใคร่ปรองดองกันแบบครอบครัว ประพฤติปฏิบัติจิตใจตนห่างไกลจากความชั่วร้าย จึงเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มี ความมุ่งร้ายต่อกัน ก็จะทำให้เรามีความสุข และเข้าวัดรักษาศีล 5 เพื่อเป็นแนวทางการทำความดีเว้นจากความชั่ว ทำให้จิตใจเราเป็นสุข

5. อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องกุศลกรรมบถในพระพุทธศาสนา ทำให้ทราบว่า กุศลกรรมบถนั้นคืออะไร ซึ่งคำว่า กุศล นั้นเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นในจิตใจและมีผลต่อบุคลิกภาพและแสดงผลนั้นออกมาจากภายนอก กล่าว

คือเมื่อเราสร้างกุศลใดๆ ก็ตาม สิ่งแรกที่รู้สึกคือความสบายใจความรู้สึกดังกล่าวเป็นสิ่งที่ สัมผัสได้ด้วยตนเองโดยมีเจตนาดีและโดยตามความหมายนั้น กุศลแปลตามศัพท์ว่า ฉลาด ชำนาญ สบาย เกื้อกูล ดีงาม เป็นบุญ ส่วนคำว่า กรรมบถ แปลว่า ทางแห่งกรรม หมายถึงทางนำสัตว์ให้ไปสู่สุคติ และทุกติเป็น หลักธรรมที่มุ่งแสดงให้เห็นถึงวิธีสร้างกรรมหรือความประพฤติที่จัดเป็นกรรมทั้งที่เป็นกรรมชั่วและกรรมดี ดังนั้นคำว่า กุศลกรรมบถ จึงแปลว่า ทางแห่งความดีอันเป็นทางนำไปสู่ ความเจริญหรือสุคติ สอดคล้องกับพระมหาพรสวรค์ กิตติวิโร จันโปรด (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักกุศลกรรมบถ 10 ประการ ได้กล่าวถึงการพัฒนาคนุชย์ตามหลักกุศลกรรมบถ 10 ประการมีความหมายและความสำคัญเป็นการพัฒนาที่ครอบคลุมการพัฒนามนุษย์ให้ดี ทั้ง 3 ทาง คือ ทางกาย วาจา และใจ เมื่อนุชย์ได้พัฒนา ทั้ง กาย วาจา และใจในทางที่ดีแล้ว ย่อมมีแนวทางในการใช้ชีวิตในสังคม ด้วยการทำให้ตนเป็นคนดี พร้อมทั้งยังปฏิบัติต่อคนรอบข้างด้วยความดี ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงฟื้นฟูและปรับปรุงทั้งตนเอง และสังคมรอบข้างให้ดีขึ้น ความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์มีเป้าหมายเพื่อเป็นการแก้ปัญหาคนุชย์ โดยมีหลักการปฏิบัติ

จากการศึกษาสภาพปัญหาที่มีในเยาวชนบ้านบูนนั้นส่วนมากมาจากสาเหตุการขาดความเข้าใจในหลักธรรม คือ หลักกุศลกรรมบถ 10 ทั้ง 3 ด้าน คือ กาย เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือเบียดเบียนชีวิตกัน เว้นจากการลักทรัพย์หรือถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมยให้ เคารพในกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของผู้อื่น เว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม ส่วนวาจา เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อเหลวไหลไม่ได้เรื่อง และใจเว้นจากการคิดโลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน เว้นจากการคิดพยาบาทปองร้ายผู้อื่น เห็นตามชอบคลองธรรม เช่น เห็นว่าด้วยทำดีต้องได้ดีทำชั่วต้องได้ชั่วนั่นเอง ทำให้เยาวชนนั้นมีพฤติกรรมก้าวร้าวในครอบครัว ชุมชนและสังคม ไม่เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ เป็นคนดื้อรั้น ไม่มีความสำรวมเรียบร้อย ไม่เคารพพ่อแม่หรือครูอาจารย์เพราะสาเหตุขาดการดูแลเอาใจใส่จากรอบข้าง เช่น ครอบครัว เพื่อน ครู และชุมชนสังคม จึงเป็นปัญหาในกลุ่มเยาวชนบ้านบูน ตำบลบูน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ในปัจจุบันปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นส่วนมากจะเป็นตัวบุคคล เพราะคนเราล้วนต่างกันสภาพ กาย จิตใจต่างกัน หากเยาวชนมีการศึกษาในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาให้เข้าใจแจ่มแจ้งแล้ว ก็จะสามารถนำหลักธรรมนั้นมาดำเนินใช้ในชีวิตประจำวันได้ และช่วยในการลดพฤติกรรมที่ไม่ดีกับครอบครัว เพื่อน ชุมชนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับพระอธิการสุพิศ ทรงจิตร, สุทัศน์ ประทุมแก้ว และพระกัญจน์ แสงรุ่ง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบำบัด และลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนติดยาเสพติด: กรณีศึกษา วัดโนนสูงวนาราม ตำบลโนนสูง อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ สภาพปัญหาของเยาวชน ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว แต่ในปัจจุบันปัญหาเศรษฐกิจทำให้วิธีการดำเนินชีวิตของพ่อแม่วิธีการเลี้ยงดูถูกเปลี่ยนแปลงไป พ่อแม่ต้องช่วยกันทำงานหาเงินเพื่อสร้างรายได้ให้เพียงพอกับรายจ่ายของครอบครัว ภาวะความเครียด

จึงตามมาเมื่อรายได้ไม่พอค่าใช้จ่าย ก่อให้เกิดปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูที่ขาดระเบียบวินัย ไม่เสมอต้นเสมอปลาย ขาดการติดตามสอดส่องความประพฤติของลูกที่เหมาะสม ครอบครัวแตกแยกขาดความรักความอบอุ่น ต่างได้รับแบบอย่างจากครอบครัว พ่อแม่หรือญาติพี่น้องในบ้านเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ถูกจับกุมดำเนินคดีในข้อหาเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นปัจจัยที่จะทำให้เยาวชนมีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ง่ายด้วยมองเป็นเรื่องธรรมดาไม่ได้ผิดอะไรผู้ใหญ่ทำได้เด็กก็ย่อมทำได้เช่นเดียวกัน

จากข้อมูลของพระสงฆ์ ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป และเยาวชนในหมู่บ้านบุดม ตำบลบุดม อำเภอยะหริ่ง จังหวัดเลย พบว่าทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายกรรม ด้านวจีกรรม ด้านมโนกรรม จะเห็นได้ว่าทุกคนนั้นมีความเข้าใจและการศึกษาในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา คือ หลักกุศลกรรมบถ 10 แตกต่างกันไป เนื่องด้วยสภาพปัญหาทางด้านต่างๆ เช่น ด้านครอบครัวความเป็นอยู่ ด้านชุมชน ด้านสังคม และด้านสภาพแวดล้อมในพื้นที่ แต่ทุกคนในชุมชนบ้านบุดมก็มีในบางส่วนที่พอเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ใช้ดำเนินชีวิตประจำคือ การรักษาศีล 5 เข้าวัดทุกวันพระ เพราะชุมชนบ้านบุดมนั้นเป็นชาวสวน ชาวไร่โดยส่วนมาก จึงมีเวลาที่ต้องจำกัดในการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในทำนองคลองธรรม และหลักกุศลกรรมบถ 10 ก็เป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถช่วยในด้านของกาย วาจา จิตใจที่เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตประจำวันให้ดีขึ้น ได้ของคนในชุมชนหมู่บ้านบุดมสืบต่อไป และสอดคล้องกับพระมหาบุญจิตร กนตสีโล คำมา (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาศีลธรรมของเยาวชนตามทัศนะของพุทธทาสภิกขุ ว่า หากบุคคลจะสอนคนอื่นให้ดีขึ้น ตนก็ต้องเป็นครูหรือแบบอย่างที่ดีด้วยเช่นกัน ดังความตอนหนึ่งว่า นักเรียน นักศึกษาจะไม่สามารถพัฒนาตนให้เจริญก้าวหน้าทางสติปัญญาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องได้ หากขาดผู้นำหรือแบบอย่างที่ดี ดังนั้นบุคคลผู้อยู่ในฐานะเป็นครูหรือผู้สั่งสอนคนอื่นให้เป็นคนดี จะต้องเป็นกัลยาณมิตรที่ดีด้วย ทั้งให้การอบรมในทางที่ถูกต้องดีงาม ไม่หวังความรู้ ยกย่องให้เกียรติ จึงควรเป็นแบบอย่างแก่สังคมและคนอื่นได้ รวมลงในไตรสิกขาเป็นหลักการพัฒนากาย วาจา จิต และปัญญา ซึ่งสามารถพัฒนามนุษย์ได้ทุก ระดับชั้นระดับสังคม

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การที่เยาวชนจะปฏิบัติกุศลกรรมบถ 10 ลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้นั้นเป็นเรื่องที่สามารถปฏิบัติให้เป็นจริงได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

1.1 ควรมีกิจกรรมจัดฝึกอบรมหรือมีโครงการบ่มเพาะ ส่งเสริม สนับสนุนให้เยาวชนทำความดีเป็นประจำ โดยใช้หลักการทำความดีบ่อยๆ จนเป็นนิสัย (อาจิณณกรรม) เป็นการลดพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างต่อเนื่องในทางที่ดี เพื่อให้เยาวชนที่ทำดีทางกาย วาจา และใจมีอยู่ในสังคมให้มีจำนวนมากๆ

1.2 ตัวเยาวชนเองควรปฏิบัติให้มีกุศลกรรมบถ 10 ประการ ทั้งกุศลกายกรรม กุศลวจีกรรม กุศลมโนกรรม มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นประจำให้เกิดเป็นความเคยชิน เป็นการลดพฤติกรรมความก้าวร้าวโดย มีหลักวิธี 3 ประการเป็นแนวปฏิบัติ

1.3 การนำหลักธรรมที่เป็นแนวเดียวกันกับกุศลกรรมบถทั้ง 10 ข้อมาปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมแก่สถานการณ์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่องนี้จำกัดด้วยเรื่องเวลา ผู้วิจัยจึงเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

- 2.1 ศึกษาวิเคราะห์กุศลกรรมบถทางกายเพื่อเป็นเหตุให้เกิดในกามาวจรกุศล
- 2.2 ศึกษาวิเคราะห์หอกุศลกรรมบถเป็นเหตุให้สู่ทุคติภูมิ
- 2.3 ศึกษาวิเคราะห์เรื่องกุศลกรรมบถทางวาจาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในสังคมปัจจุบัน
- 2.4 ศึกษาความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเยาวชนที่ส่งผลต่อการเมือง เศรษฐกิจ สังคมไทยในยุคปัจจุบัน

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

องค์ความรู้ทางวิจัยการประยุกต์ใช้หลักกุศลกรรมบถ 10 ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนในชุมชนหมู่บ้านบูนอม ตำบลบูนอม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

1. หลักกุศลกรรมบถ 10 ด้านกายกรรม การประพฤติชอบทางกาย
 - 1.1 เยาวชนให้ความสำคัญกับความเมตตากรุณา และการรักษาศีล 5
 - 1.2 เยาวชนรู้สึกยินดีเมื่อได้ทำความดี
 - 1.3 พ่อแม่ควรปลูกฝังหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาในเรื่องการไม่ใช้ความรุนแรงต่อ
2. หลักกุศลกรรมบถ 10 ด้านวจีกรรมการประพฤติชอบทางวาจา
 - 2.1 ชี้แจงให้เห็นผลดีและผลเสียของคำพูดที่ดีและไม่ดี
 - 2.2 ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชนได้เห็นเป็นตัวอย่าง
 - 2.3 ให้ส่งเสริม ยกย่องชมเชยเยาวชนที่มีวาจาเรียบร้อย
3. หลักกุศลกรรมบถ 10 ด้านมโนกรรม การประพฤติชอบทางใจ
 - 3.1 ควรจัดให้มีกิจกรรมเจริญสติสมาธิภาวนาเพื่อพัฒนาจิตใจ
 - 3.2 จัดให้มีกิจกรรม คิดดี พูดดี ทำแต่สิ่งที่ดีให้กับตนเองและผู้อื่น
 - 3.3 ชี้แจงผลกระทบของการทำตามกิเลสและไม่รู้จักหักห้ามใจ
 - 3.4 จัดให้มีกิจกรรมเข้าค่ายธรรมและอบรมศีลธรรมต่างๆในชุมชน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- บ้านบุชม และ Wikimapia. (ม.ป.ป.). บ้านบุชม. เข้าถึงจาก <http://wikimapia.org/6751580/>
- พระธรรมโกศาจารย์. (2554). *พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- พระมหาบุญจิตร กนต์สีโล (คำมา). (2550). *ศึกษาวิธีการแก้ปัญหาศีลธรรมของเยาวชนตามทัศนะของพุทธทาสภิกขุ*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาพรสวรรค์ กิตติวโร (จันโปรด). (2554). *ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักกุศลกรรมบถ 10 ประการ*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอธิการประมวล อธิปญโญ (จันทระประทักษ์) และคณะ. (2563). หลักกุศลกรรมบถ 10 กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ*, 7(3), 32-44.

พระอธิการสุพิศ ทรงจิตร, สุทัศน์ ประทุมแก้ว และพระกัญจน์ แสงรุ่ง. (2562). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการบำบัดและลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนติดยาเสพติด: กรณีศึกษา วัดโนนสูงวนาราม ตำบลโนนสูง อำเภอขุนหาญจังหวัดศรีสะเกษ. วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์, 4(2), 47-62.

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ม.ป.ป.). สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ.